

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Historický ústav FF UHK

Autor práce: Ondřej Capoušek

Studovaný program a ročník:

Učitelství pro základní školy (M7503), 2. ročník

Název práce:

Otto Bedřich hrabě z Harrachu (1610–1639): Životní dráha a doba

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Tikovský, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.

Diplomová práce Ondřeje Capouška se zaměřuje na působení a život hraběte Otty Bedřicha z Harrachu, šlechtice z rodu přistěhovalého v předbělohorském období do Čech, jehož datum narození (1610) předurčilo k účasti na vojenských taženích třicetileté války, ale současně zranění, která v bitvách utrpěl, způsobila ani ne v desetiletém odstupu jeho předčasný skonek. Autor si vybral pro své bádání pozoruhodnou postavu, kterou postupně zobrazuje z několika zorných úhlů. Hraběte a plukovníka Otto Bedřicha z Harrachu lze prostřednictvím autorovy diplomové práce nahlížet jako šlechtice spjatého s dvorskou aristokracií, jako vojáka a důstojníka, majícího příbuzensky blízko k frýdlantskému vévodovi Albrechtu z Valdštejna, jako pozemkového feudála i jako příslušníka početné rodiny vyšší šlechty. Byl bratrem pražského arcibiskupa Arnošta z Harrachu a měl několik dalších sourozenců, byl manželem a otcem, přičemž pohledy do jeho osobního života umožní vidět, jak v mládí navazoval známosti, jak trávil volný čas, jak zvládal obtížné chvíle ve vojenské profesi, po zraněních i při zadlužení. V závěru jsou zachyceny i poslední měsíce jeho života po skonu jeho manželky a před vlastní smrtí.

Stručně lze hodnotit, že se jedná o skutečně všestranně podaný portrét osobnosti šlechtice pocházejícího z významného středoevropského rodu, jehož středověké kořeny sahaly také do Čech. Kromě toho se diplomantovi podařilo vyvrátit dosavadní tvrzení o jeho diplomatické kariéře spojené s raným mládím; zpřesnil také Harrachův nástup do vojenské služby, když je posunul o pět do roku 1633, a osvětlil i spory hraběte s původními vlastníky konfiskovaných statků.

Diplomová práce je postavena na archivním výzkumu, přičemž prameny pocházejí nejen z českých archivů, zejména z NA Praha a SOA Zánrsk, ale především z Rakouského státního archivu, a jsou tedy psány v němčině. K rakouským fondům náleží též Rodový archiv hrabat Harrachů. Kromě nich autor neopomenul edici k životu a působení kardinála Harracha, jehož deník tvoří podstatné „oko“ do života jeho mladšího bratra, či edici pramenů k dějinám třicetileté války. Získané poznatky byly porovnány s odbornou literaturou, která obsahuje

všechny podstatné starší i současné práce k uvedené tematice. Ocenit je třeba i autorovu znalost němčiny a také italštiny, bez ní by se totiž pramenný okruh výzkumu výrazně zúžil.

Práce je rozdělena s ohledem na sledované cíle na devět kapitol, obsahujících texty od představení harrachovského rodu, přes Harrachovo dětství a pobyt ve Španělsku, působení ve dvorských službách přes vojenskou kariéru, manželství, majetkové zázemí, dluhy až po vztahy v rámci rodiny, volnočasové aktivity a nečekaně brzké úmrtí v pouhých 29 letech. Kapitoly jsou vnitřně strukturovány do dílčích částí. Tematický přístup byl skutečně vhodně zvolen, i když částečně ovlivnil některá opakování k již popsaným událostem. Tyto „návraty“ však nejsou časté. Součástí diplomové práce je úvod, v němž autor poměrně podrobně vyložil využívané prameny a literaturu a pojednal o důvodu, proč si téma zvolil. V kratším závěru autor úsporně shrnuje poznatky získané z výzkumu.

Připojen je seznam pramenů a literatury, seznam obrazových příloh, seznam zkratk, rejstřík místní i jmenný, což je s ohledem na rozsah práce třeba ocenit, a obrazová příloha. Výraznou důležitou složkou jsou poznámky, kterých je na sedm set, a které zřetelně odkazují na použité prameny nebo literaturu.

Pro budoucí úpravu práce je nutné zmínit dvě drobné věcné chyby. Na s. 17 je vzpomenuť sňatek Leonharda VII. s dcerou knížete Jana Oldřicha z Eggenberku z roku 1620, tehdy však ještě Eggenberk knížetem nebyl, neboť povýšen byl až v roce 1623. Na s. 80–81 přináší tabulka přehled obcí na panství Branná podle několika pramenů z let 1584–1642, nikoliv přehled panských usedlostí, jak je napsáno v nadpisu tabulky.

Autor se vyjadřuje přehledně a srozumitelně, přesto se dopustil několikrát nepřesných nebo neobratných vyjádření. Asi nejvíce je to patrné při nesprávném použití předložky *díky* u negativního důsledku (s. 120 – zase díky bolesti nemohl mluvit, správně kvůli, nebo vinou; též na s. 68, 69 a 73). Zmíněný stylistický nešvar se dnes vyskytuje často, dokonce i u profesionálních novinářů. Poněkud nečekaně se v práci této kvality objevují chybějící čárky ve větné interpunkci (u vložených vedlejších vět – s. 51 v pozn. 275, a s. 123, nebo u důsledkového poměru – na s. 52 dvakrát, s. 89). Bohužel nelze nevidět i gramatické chyby (příčestí minulé – s. 118, špatné pádové koncovky *i/y* – s. 92, 115), nepoužití velkých písmen v názvech centrálních úřadů a obcí (Česká dvorská kancelář, Lomnice nad Popelkou).

Předloženou diplomovou práci hodnotím jako velmi zdařilou, sepsanou s velkou pílí a invencí; její kvalita ji posouvá k možnosti dotvořit ji do podoby rigorózní práce. V tomto ohledu tomu nahrává i rozsah práce, který výrazně přesahuje normu. Nehodnotím to negativně, naopak nikoliv snadné téma z historie barokních Čech a jejich nových elit vyžadovalo od autora mimořádné úsilí a soustředění a vedlo k zjevnému obohacení dané tematiky. Je pochopitelné, že text je proto rozsáhlejší. Autor zvládl vytčený úkol nad očekávání, jedinou menší vadou na kráse jsou zmíněná a zbytečná gramatická pochybení, což promítám i jen do mírně zhoršené známky. Diplomová práce Ondřeje Capouška však rozhodně vyhovuje požadavkům na závěrečnou práci v magisterském studiu, a proto ji plně doporučuji k obhajobě. Hodnotím ji stupněm

V Praze dne 12. května 2024

.....
prof. PhDr. Ondřej Felcman, CSc.